

Verkennend Vleermuisonderzoek

Zuidzijdseweg 144 te Polsbroek

Watersnip-rapport 12A005

Colofon

Titel	Verkendend Vleermuisonderzoek
Subtitel	Zuidzijdseweg 144 te Polsbroek
Status rapport	Eindrapport
Projectnummer	12A005
Datum uitgave	Maart 2012
Samenstellers	Marianne Heijkoop, adviseur Watersnip Advies Sanne Hof, adviseur Watersnip Advies John van Gemeren, senior adviseur Watersnip Advies
Foto's	Watersnip Advies
Naam en adres opdrachtgever	SHK Projectontwikkeling BV Elzenweg 36 3421 TT Oudewater
Contactpersoon opdrachtgever	Dhr. E. van Hoorn

Alle auteursrechten ten aanzien van dit rapport worden uitdrukkelijk voorbehouden. Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van Watersnip Advies, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	7
2	FLORA- EN FAUNAWET	9
3	LOCATIEBESCHRIJVING	11
3.1	HUIDIGE SITUATIE	11
3.2	PLANNEN	11
4	ECOLOGISCH ONDERZOEK	13
4.1	METHODE.....	13
4.2	VERKENNEND VLEERMUISONDERZOEK.....	13
5	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	15
5.1	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	15
5.2	ALGEMENE ZORGPLICHT.....	16
6	BRONNEN	17

1 Inleiding

SHK Projectontwikkeling BV is voornemens nieuwbouw van een drietal woningen te realiseren aan de Zuidzijdseweg 144 te Polsbroek. De bestaande bebouwing zal daartoe afgebroken worden. In dit kader is een verkennend vleermuisonderzoek uitgevoerd.

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet (FF-wet) in werking getreden. De FF-wet regelt de bescherming van planten en dieren in Nederland. Beschermde plantensoorten mogen niet vernietigd of beschadigd worden. Beschermde diersoorten mogen niet gedood, verwond of opzettelijk verontrust worden. Daarnaast mogen hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen niet beschadigd, vernield, uitgehaald, weggenomen of verstoord worden en mogen hun eieren niet vernietigd of vernield worden. Als dit wel dreigt te gebeuren tijdens het uitvoeren van bouwwerkzaamheden en dit door aanpassing van de plannen niet te voorkomen is, moet een ontheffingsaanvraag ingediend worden. Een onderzoek naar de aanwezige flora en fauna is daarom altijd noodzakelijk voor het uitvoeren van ruimtelijke inrichtings- of ontwikkelingsmaatregelen.

In maart 2012 heeft een gekwalificeerd medewerker van Watersnip Advies een indicerend vooronderzoek uitgevoerd met betrekking tot vleermuizen. Hierbij werd middels een veldbezoek onderzocht welke functies het plangebied ten aanzien van vleermuizen zou kunnen vervullen.

Dit rapport geeft een korte beschrijving van de geschiktheid van de locatie voor vleermuizen. Vervolgens wordt aangegeven of de voorgenomen ruimtelijke ingreep schade zou kunnen veroorzaken aan de vleermuispopulatie. Met het oog op de algemene zorgplicht worden waar mogelijk maatregelen beschreven gericht op het voorkomen van schade. Indien nodig wordt geadviseerd om vervolgonderzoek te laten uitvoeren aan de hand van het Vleermuisprotocol van de Gegevensautoriteit Natuur.

2 Flora- en Faunawet

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet (FF-wet) van kracht geworden. De FF-wet regelt de bescherming van planten en dieren in Nederland. Het uitgangspunt van de wet is dat beschermde planten- en diersoorten geen schade mogen ondervinden. Voor werkzaamheden die geen schade veroorzaken aan beschermde soorten, hoeft vooraf niets geregeld te worden. Als het echter onmogelijk is om schade aan beschermde soorten te voorkomen, dan moet vooraf bepaald worden of er een vrijstelling geldt of dat er een ontheffing moet worden aangevraagd. De voorwaarden verbonden aan een vrijstelling of ontheffing zijn afhankelijk van de mate van bescherming van de planten- en diersoorten die binnen het plangebied voorkomen. De soorten zijn onderverdeeld in drie categorieën: algemeen beschermde soorten (tabel 1 FF-wet), streng beschermde soorten (tabel 3 FF-wet) en overige soorten (tabel 2 FF-wet).

Wanneer in geval van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting schade ontstaat aan beschermde planten en dieren, geldt voor de algemeen beschermde soorten uit tabel 1 een vrijstelling. Ook voor de soorten uit tabel 2 kan een vrijstelling gelden, onder voorwaarde dat er gehandeld wordt volgens een door het ministerie van EL&I (voorheen LNV) goedgekeurde gedragscode. Wanneer het opstellen van een gedragscode niet mogelijk is of niet voldoende blijkt te zijn, moet voor de beschermde soorten uit tabel 2 een ontheffing worden aangevraagd bij het ministerie van EL&I. Wanneer schade ontstaat aan de streng beschermde soorten uit tabel 3 moet altijd een ontheffing worden aangevraagd.

Een ontheffing wordt alleen toegekend als de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar brengen. Daarnaast geldt ten aanzien van soorten uit tabel 3 die eveneens opgenomen zijn in bijlage IV van de Habitatrichtlijn, dat een ontheffing alleen verleend wordt wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat en er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Het is ook mogelijk om in het planconcept ecologische maatregelen te integreren die de duurzame staat van instandhouding van de (streng) beschermde soorten waarborgen. Het gaat daarbij dus om het voorkómen van schade. In dat geval is een ontheffingsaanvraag niet nodig. Het is dan wel noodzakelijk dat het nieuwe leefgebied functioneel is vóórdat het bestaande biotoop schade ondervindt. Het is mogelijk om de visie van Dienst Regelingen op de ecologische balans in het plan te toetsen door een formele ontheffingsaanvraag. Deze kan leiden tot een zgn. 'positieve afwijzing'. Dat wil zeggen: Er ontstaat geen schade (meer) door het totaalplan en een ontheffing is dus niet nodig. Deze extra toetsing aan de natuurwetgeving leidt tot juridische zekerheid en geeft adequaat antwoord aan eventuele indieners van zienswijzen.

Overigens geldt voor alle planten- en diersoorten de algemene zorgplicht uit artikel 2 van de FF-wet. Deze bepaalt dat een ieder die weet dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen kan hebben voor flora en/of fauna, verplicht is om maatregelen te nemen (voor zover redelijkerwijs kan worden gevraagd) die deze negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken. De zorgplicht kan gezien worden als algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt.

4 Ecologisch onderzoek

4.1 Methode

Voordat begonnen is met het verkennend veldonderzoek, is een korte, grondige bureaustudie uitgevoerd, waarbij diverse internetsites, relevante artikelen en verspreidingskaarten zijn geraadpleegd, om te bepalen welke vleermuissoorten in het plangebied zouden kunnen voorkomen.

Op donderdag 1 maart 2012 heeft een gekwalificeerd medewerker van Watersnip Advies een bezoek gebracht aan het plangebied. Vanwege de winterrustperiode van vleermuizen was het niet mogelijk om op dat moment onderzoek te doen naar de daadwerkelijke aanwezigheid van vleermuizen binnen het plangebied. Er is daarom een indicierend vooronderzoek uitgevoerd met betrekking tot vleermuizen. Hierbij is middels de checklist van het Vleermuisprotocol van de Gegevensautoriteit Natuur geïnventariseerd welke functies het plangebied ten aanzien van vleermuizen zou kunnen vervullen.

4.2 Verkennend Vleermuisonderzoek

Uit de bureaustudie blijkt dat er verschillende streng beschermde vleermuissoorten voorkomen in de omgeving van het plangebied, zoals Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis.

De bestaande bebouwing binnen het plangebied kan mogelijk dienen als rust- en verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuissoorten. Aan de achterzijde van de woonboerderij bevindt zich een ruimte van enkele centimeters tussen de gevel en de houten boeidelen. Op de vensterbank van het raam eronder zijn uitwerpselen van vleermuizen aangetroffen. Dit duidt op de aanwezigheid van rust- of verblijfplaatsen van vleermuizen. Op dit moment is nog niet bekend of het hier gaat om een recent verblijf.

Langs het water langs de Zuidzijdseweg bevinden zich knotwilgen. Het water en de knotwilgen kunnen onderdeel uitmaken van een vlieg- of migratieroute. Ook langs de sloot ten westen van het plangebied bevindt zich opgaande begroeiing. Deze kan onderdeel uitmaken van een vliegroute naar de achterliggende polder. Het stukje grasland achter het bedrijfsgebouw is omsloten door knotwilgen en struiken. Door de beschutte ligging heeft dit deel van het plangebied mogelijk een functie als foerageergebied.

5 Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk volgt een opsomming van de conclusies en aanbevelingen. Daarnaast wordt er aangegeven of er bij het realiseren van de voorgenomen plannen schade verwacht wordt aan de (streng) beschermde vleermuissoorten binnen het plangebied.

5.1 Conclusies en aanbevelingen

- Uit het verkennend vleermuisonderzoek blijkt dat er mogelijk rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen voorkomen in de oude woonboerderij binnen het plangebied. Het water en de knotwilgen langs de Zuidzijdseweg en de opgaande begroeiing langs de sloot ten westen van het plangebied maken mogelijk onderdeel uit van vlieg- of migratieroutes van vleermuizen. Het beschutte stukje grasland achter het bestaande bedrijfsgebouw heeft mogelijk een functie als foerageergebied.
- Voor het verkrijgen van juridische zekerheid ten aanzien van het voorkomen van vleermuizen wordt geadviseerd in de periode april - oktober vervolgonderzoek te laten uitvoeren aan de hand van het Vleermuisprotocol van de Gegevensautoriteit Natuur.
- Indien zich in de bestaande woonboerderij rust- en verblijfplaatsen bevinden en deze door de voorgekomen plannen verloren gaan, zal mogelijk schade ontstaan aan de vleermuispopulatie. Vleermuizen vallen onder de strengst beschermde categorie (tabel 3 FF-wet & Bijlage IV Habitatrichtlijn). Voor deze soorten wordt voor een ruimtelijke ingreep alleen ontheffing verleend op grond van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn. Dit zijn:
 - Bescherming van flora en fauna
 - Volksgezondheid of openbare veiligheid
 - Dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

De voorgenomen plannen vallen hier niet onder. Er kan voor dit project daarom geen ontheffing verleend worden. Dit betekent dat het project alleen doorgang kan vinden indien schade aan de vleermuispopulatie(s) wordt voorkomen. Dit kan gerealiseerd worden door het verlies aan rust- en verblijfplaatsen in de toekomstige woningen te compenseren. Van belang is om de functionaliteit van het gebied als verblijfplaats van vleermuizen te waarborgen. Voorafgaand aan de werkzaamheden dienen daarom nieuwe (tijdelijke) verblijfplaatsen gecreëerd te worden waarmee de periode tussen de sloop van de bestaande woonboerderij en het gereedkomen van de vervangende verblijfsplaatsen in de nieuwe bebouwing kan worden overbrugd.

Om een gericht compensatieplan te kunnen opstellen, dient het aanvullend vleermuisonderzoek met name gericht te zijn op de aanwezigheid van rust- en verblijfplaatsen, het soort verblijfplaats (kraam-, zomer- of paarverblijf), de aanwezige soorten en aantallen vleermuizen.

- Foerageergebied is alleen beschermd indien het van groot belang is voor de functionaliteit van de verblijfplaatsen van de soorten, doordat er onvoldoende alternatieven aanwezig zijn. Dit is op deze locatie niet het geval. In de directe

omgeving is voldoende alternatief foerageergebied aanwezig. Ditzelfde geldt voor de mogelijke vliegroute langs de opgaande begroeiing langs de sloot ten westen van het plangebied. Er zijn voldoende alternatieve vliegroutes naar de achterliggende polder. In dit geval zal de afname van het foerageergebied of het verdwijnen van de vliegroute geen nadelige gevolgen hebben voor de gunstige staat van instandhouding van vleermuizen.

5.2 Algemene Zorgplicht

Voor alle planten- en diersoorten geldt de algemene zorgplicht die is opgenomen in artikel 2 van de Flora- en faunawet. Deze bepaalt dat een ieder die weet dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen voor flora en/of fauna kan hebben, verplicht is om maatregelen te nemen (voor zover redelijkerwijs kan worden gevraagd) die deze negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken.

6 Bronnen

Geraadpleegde literatuur

1. ANWB, *Topografische Atlas Zuid-Holland 1:25.000*, 2004.
2. Dienst landelijk gebied, *Handreiking Flora- en faunawet* oktober 2006
3. Ministerie van Landbouw, natuurbeheer en voedselkwaliteit, *Rode Lijsten*, Den Haag, 2004
4. Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur 2011. *Vleermuisprotocol 2011*, 30 maart 2011.
5. Provincie Zuid-Holland, *Ecologische verbindingzones in Zuid-Holland, Aanwijzingen voor inrichting en beheer*, 1998.

Geraadpleegde internetsites:

6. www.rijksoverheid.nl
7. www.ravon.nl
8. www.vleermuis.net
9. www.zuid-holland.nl
10. waarneming.nl

Watersnip Advies

Advies voor ecologie, landschap, water en recreatie

's-Gravenbroekseweg 154
2811 GK Reeuwijk
+ 31 (0)182-395460
www.watersnip.info
advies@watersnip.info

